

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 07 Ekim 2019
Sayı : 1254

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 07/10/2019
Sayı: -120.10-E 00000545685

0000545685

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Kamu binalarının depreme dayanıklılığının incelenmesi için gerekli araştırmaların yapılması, dayanıksız ve hasarlı olan binaların yıkılması, afetler karşısında dayanıksız binaların yapılmaması, afet toplanma alanlarının niteliği ve niceliğinin araştırılması, deprem sonrası kamu kaynaklarının ne şekilde harcandığının ortaya çıkarılması, usulsüzlük ve denetimsizlik iddialarının araştırılması için gereken yasal düzenlemelerin yapılması amacıyla Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. Maddelerine göre Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

İnter Karalay
Geyikbu Mu.

Conder Uocce
Telur Lep Mu.

Cy

Süleyman Bilbal
Ayhan Milletvekili
Ba

Dr. İlhan Özcan AYGIN
Tekirdağ Mu.

Veli AĞBABA
Malatya Mu.

Ayhan BAĞIŞ
Adana Mu.

Utku Göknozer
Eskişehir Mu.
U. G.

MBakan.
Munet BAKAN
İzmir Mu

Tahsin Tokan
Kocaeli Mu.

Gülizar BİÇER KARACA
Denizli Milletvekili

Dr. Sibel ZİDEMİR
İstanbul Mu.

Orhan SARILAL
Larosa Mu.

Kamil Okyay Sındır
İzmir Mu.

Süleyman GİRGİN
Muğla Mu.

A. S. M. S. S. S.
M. S. S. S.
İstanbul Mu.

0000545685

GEREKÇE ÖZETİ

İstanbul'da meydana gelen deprem bir çok konuyu beraberinde getirmiştir. Kamu binalarının dayanıklılığı, deprem toplanma alanları ve deprem için ayrılan kaynakların nereye harcandığı gibi konular kamuoyunda büyük tartışmalar yaratmıştır. Büyüme ve kalkınma adı altında betonlaştırılan kentler ve yaşam alanları, güvenli olmaktan hızla uzaklaştırılmış, can güvenliği riski altında bırakılan vatandaşlarımızın deprem karşısında savunmasız ve çaresiz bırakılması sonucunu doğurmuştur. Yanlış projeler, riski artıran girişimler, inşaat ve beton odaklı uygulamalar nedeniyle; deprem gerçeğinden ders çıkaran ve tedbirleri alan bir ülke olmaktan uzaklaşan Türkiye'de "yaşam hakkı" tehdit altındadır. Bilimsel veriler, uyarılar ve tespitlere rağmen, kamu kaynaklarının etkin ve doğru kullanılmaması; olası depremlerin hasarlarının geri dönülmez boyuta ulaşacağının habercisidir. Binaların depreme dayanıklılığının ve denetimlerin yetersizliği ortada iken deprem toplanma alanlarının dahi alışveriş merkezi, otopark gibi ticari amaçlı kullanıma açılması risk ve kayıpların artması, can ve mal güvenliği hakkının ihlali anlamına gelmektedir. Bu nedenle kamu binalarının depreme dayanıklılık tespiti, afet toplanma alanlarının niteliği ve niceliği, deprem için ayrılan kaynakların nereye harcandığının araştırılması gerekmektedir.

0000545685

GEREKÇE

Türkiye, jeostratejik konumu, jeolojik yapısı, topografyası ve iklim özellikleri nedeniyle her zaman afet sonucu doğurabilecek doğal, teknolojik, biyolojik ve insan kökenli tehlikelerle karşı karşıya bulunan bir ülkedir. Bu konumu ve yüksek fiziksel ve sosyal zarar görebilirliği nedeniyle, geçmişte, afetler sonucunda büyük ölçüde, can kayıpları, yaralanmalar ve mal kayıpları ile karşılaşmıştır. Ülkemiz öncelikle deprem olmak üzere, heyelan, sel, erozyon, kuraklık, kaya ve çığ düşmesi gibi doğal afetler ile karşı karşıyadır.

Coğrafi konum olarak Türkiye'nin %95'i özellikle kıyı bölgelerimiz deprem riski altındadır. Ancak bu risk Kuzey Anadolu Fay Hattı (Erzincan, Amasya, Tokat, Bolu ve Marmara denizi istikametindedir) ile Güneydoğu Anadolu Fay Hattı üzerindeki (Erzincan, Kahramanmaraş, Hatay istikametindedir) bölgelerde yoğunlaşmaktadır. Yerleşim yerlerinin % 92'si depremden etkilenebilecek bir coğrafyada bulunan ülkemiz nüfusunun % 95'i değişik ölçülerde risk taşıyan bu bölgelerde yaşamaktadır. Özellikle kentlerimiz, deprem, seller gibi tehlikelerle karşı karşıya olan derin 'risk havuzları'dır. Türkiye'de yerleşmelerin deprem ve sel gibi tehlikelere maruz bölgelerde hızlı ve plansız büyümesi ve yatırımların bu alanlarda yoğunluk kazanmasıyla yüksek risk yığılmalarına yol açılmış bulunmaktadır

Deprem gibi hasar bırakan afetlerde risk oluşmadan önce gerekli tedbirlerin alınması önemlidir. Gelişmiş ülkelerde genellikle risk oluşmadan önce gerekli önlemler alınır. Bunun için, depreme dayanıklı yapı üretimi için arsa, konut, planlama, imar ve yapı denetimi konularında politikalar ile planlama ve uygulama süreçleri geliştirilir. Kentsel dönüşüm alanlarının sosyolojik ve çevresel değişkenlerinin o bölgede yaşayan insanların ihtiyaçlarının göz önüne alınarak belirlenmesi esastır. Bu durum kentlerde, sağlıksız ve güvensiz binalar için güçlendirmeyi veya yeniden yapımı da içeren bir kentsel dönüşüm uygulamaları ile gerçekleştirilebilmektedir. Ancak kentsel dönüşüm adı altında yapılan uygulamalar ve tüm Türkiye'de TOKİ aracılığıyla inşaat odaklı sürdürülen politikalar savunmasız yaşam alanlarını, bilimsel tespitlerle çelişen deprem gerçekliğini yok sayan bir hale gelmiştir.

Günümüzde doğal/teknolojik/biyolojik ya da insan kaynaklı afetler sonucunda ortaya çıkabilecek zararların, insan hayatı, mal-mülk, sosyo-ekonomik yapı ve çevre açısından çok büyük boyutlarda olabileceği aşikârdır. Bu noktada ortaya çıkan 'Afet Yönetimi' kavramı her türlü tehlikeye karşı hazırlıklı olma, önleme ve risk (zarar) azaltma, müdahale etme ve iyileştirme amacıyla mevcut kaynakları organize eden, analiz, planlama, karar alma ve değerlendirme süreçlerinin tümünü kapsar. Diğer bir deyişle, günümüzde afet yönetimi her türlü tehlikeye karşı hazırlıklı olma, zarar ve risk azaltma, müdahale etme ve iyileştirme amacıyla mevcut kaynakları organize eden, analiz, planlama, karar alma ve değerlendirme süreçlerinin tümüdür. Bu nedenle, afet ve/veya risk yönetimi çalışmaları bir bütündür. Afet zararlarının, ancak afetler olmadan önce alınacak koruyucu ve önleyici önlemlerle, azaltılabileceği ve bunun içinde mutlaka yerleşme ve yapılaşmaların denetlenmesi gerekmektedir.

Özellikle deprem ve sel felaketleri son günlerde ülkemizin gündeminde yer almaktadır. Doğal afetler öncesinde gerekli tedbirlerin alınması gereklidir. Yapılaşmanın arttığı ülkemizde tüm binaların deprem ve sel karşısında dayanıklılığının tespiti önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra bina yapılmış ve ya yapılacak alanların zemin etüdünün yapılması da bir gerekliliktir. Dere yataklarına yapılan binalar hem deprem hem de sel felaketinde en çok zarar gören binalar olmaktadır. Doğa afetler söz konusu olduğunda kamu kurum ve kuruluşlarına ait binaların afetlere dayanıklılığı çok daha önemli hale gelmektedir. Okul, hastane gibi kamu binalarının doğal afetler karşısında dayanıklı yapılar olması afetlerden kaynaklı zararları azaltacaktır.

Son zamanlarda hasarlı binalarda eğitim verildiği, kamu binalarının dere yatağına yapıldığına dair iddialar yer almaktadır. İstanbul'da yaşanan depremle birlikte yeniden gündeme gelen bu iddiaların araştırılması gerekmektedir. Doğal afetler karşısında önleyici tedbirler almak adına özellikle kamu kurum ve kuruluşlarına ait binaların afetlere karşı dayanıklılığının incelenmesi önemlidir.

Büyüme ve kalkınma adı altında betonlaştırılan kentler ve yaşam alanları, güvenli olmak uzaklaştırılmış, can güvenliği riski altında bırakılan vatandaşlarımızın deprem karşısında savunmasız ve çaresiz bırakılması sonucunu doğurmuştur. Yanlış projeler, riski artıran girişimler, inşaat ve beton odaklı uygulamalar nedeniyle; deprem gerçeğinden ders çıkaran ve tedbirleri alan bir ülke olmaktan uzaklaşan Türkiye’de “yaşam hakkı” tehdit altındadır. Bilimsel veriler, uyarılar ve tespitlere rağmen, kamu kaynaklarının etkin ve doğru kullanılmaması; olası depremlerin hasarlarının geri dönülmez boyuta ulaşacağının habercisidir. Binaların depreme dayanıklılığının ve denetimlerin yetersizliği ortada iken deprem toplanma alanlarının dahi alışveriş merkezi, otopark gibi ticari amaçlı kullanıma açılması risk ve kayıpların artması, can ve mal güvenliği hakkının ihlali anlamına gelmektedir.

2002 yılında 1,25 milyon metrekare alanda bulunan AVM’lerin kapladığı alan; yüzde 900’lük inanılmaz bir artışla 2017 yılında 11,2 milyon metrekare alana yükselmiştir. Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, İstanbul’da afet toplanma alanı olarak belirlenen 493 bölgeden 416’sında AVM, rezidans ve gökdelenlerin inşa edildiğini açıklamıştır. TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi’nin rakamları da İstanbul’da toplanma alanlarının sayısının 77’ye düştüğünü doğrulamıştır. AFAD verileri ise kentte tüm küçük boşlukları, çocuk parklarını, cami avlularını ve hatta benzin istasyonlarını dahil ederek kentte 2 bin 354 toplanma alanı olduğunu ortaya koymuştur.

Hazine ve Maliye Bakanlığı 2018 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporu’na göre; 1999 Marmara Depremi sonrasında Deprem Zararını Giderme ve Yeniden Yapılandırma Projesi için harcanan 1 milyon 628 bin 33 dolar ile Marmara Deprem Bölgesi Yolları Projesi için kullanılan paraların nereye harcandığının tespit edilemediği ortaya konmuştur. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı adına Başbakanlık Proje Uygulama Birimi uhdesinde bulunan Deprem Zararını Giderme ve Yeniden Yapılandırma Projesi’nde de Sayıştay tespitlerine göre, kurumlar arasında projenin sürekli el değiştirmesi nedeniyle proje için harcandığı iddia edilen 1 milyon 628 bin 337 doların nereye harcandığıyla ilgili bilgi ve belgelere ulaşılamadığı açıklanmıştır. Medya organlarına da yansıyan bilgiler bugün dolar kuruyla 9 milyon 216 bin 387 lira olan kayıp paranın 18 yıldır nereye harcandığının bilinmemesi acilen araştırılmaya muhtaç bir konudur.

